

Nr 50.

Ankom till riksdagens kansli den 19 juni 1946 kl. 7 fm.

Bevillningsutskottets betänkande angående beräkning av bevillningarna för budgetåret 1946/47, m. m., jämte en i ämnet väckt motion.

Jämlikt § 40 riksdagsordningen avgiver bevillningsutskottet härmed förslag till beräkning av de särskilda bevillningarnas belopp för budgetåret 1946/47 vid tillämpning av gällande eller vid innevarande riksdag fastställda grunder.

På sätt framgår av det vid årets statsverksproposition fogade utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 4 januari 1946 (bilaga till 1946 års statsverksproposition: inkomster å driftbudgeten) har chefen för finansdepartementet nämnda dag underställt Kungl. Maj:ts prövning finansplan och beräkning av inkomster å driftbudgeten för budgetåret 1946/47 jämte därmed sammanhängande frågor. Departementschefen har därvid anmält riksräkenskapsverkets skrivelse den 8 december 1945 med inkomstberäkning för nämnda budgetår.

I en den 24 maj 1946 dagtecknad proposition nr 306 med förslag till beräkning av inkomsterna å riksstaten för budgetåret 1946/47, m. m., har Kungl. Maj:t framlagt förslag angående grunderna för uttagande av statlig inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1946 m. m.

Sistnämnda proposition har i vad den rör botten-skatt enligt 18 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt hänvisats till bevillningsutskottet och i övrigt till statsutskottet.

Till behandling i förevarande sammanhang har bevillningsutskottet därjämte upptagit den under motionstiden vid riksdagens början väckta, till utskottet hänvisade motionen II: 255 av herr *Ljungberg*, vari hemställts, att vad i motionen anförts måtte vinna beaktande vid riksdagens beslut angående i årets statsverksproposition föreslagen trafikskatt.

I det i statsverkspropositionen intagna förslaget till beräkning av inkomsterna å driftbudgeten under budgetåret 1946/47 äro bevillningarna i överensstämmelse med departementschefens förslag beräknade till följande belopp:

	Kronor
Skatt på inkomst, förmögenhet och rörelse:	
Inkomst- och förmögenhetsskatt	400 000 000
Värnskatt	30 000 000
Särskild skatt å förmögenhet	20 000 000

	Kronor	Kronor
Utskiifningsskatt och ersättningsskatt	1 000 000	
Preliminär skatt å inkomst och förmögenhet, m. m.	500 000 000	
Krigskonjunkturskatt	100 000 000	
Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter	200 000	
Stämpelmedel	90 000 000	1 141 200 000
Automobilskattemedel:		
Fordonsskatt	60 000 000	
Bensinskatt	120 000 000	180 000 000
Tullar och acciser:		
Tullmedel	150 000 000	
Allmän omsättningsskatt	360 000 000	
Varuskatt	75 000 000	
Trafikskatt	28 000 000	
Accis å silke	4 500 000	
Accis å margarin och vissa andra fettvaror ..	15 000 000	
Skatt å kaffe	32 000 000	
Tobaksskatt	300 000 000	
Brännvinstillverkningskatt	19 000 000	
Rusdrycksförsäljningsmedel:		
Partihandelsbolag	20 000 000	
Detaljhandelsbolag	25 000 000	
Omsättnings- och utskänkningskatt å sprit- drycker	300 000 000	
Omsättnings- och utskänkningskatt å vin ..	25 000 000	
Maltdrycksskatt	40 000 000	
Skatt å läskedrycker	14 000 000	
Statlig nöjesskatt	17 000 000	1 424 500 000
Postverket (överskott)		25 000 000.

Beträffande de allmänna förutsättningarna för beräkningen av de särskilda inkomsttitlarna har *departementschefen* i statsverkspropositionen lämnat följande redogörelse:

»I sin skrivelse med förslag till inkomstberäkning för nästa budgetår lämnar riksräkenskapsverket inledningsvis en statistisk översikt över den statsfinansiella och ekonomiska utvecklingen under krigsåren och tiden efter fredsslutet till utgången av oktober 1945. I anslutning härtill anger ämbetsverket närmare de förutsättningar, på vilka verket grundat sin inkomstberäkning. Därvid betonas särskilt den markerade förändring i vårt lands ekonomiska läge, som inträtt genom att handelsspärrarna efter krigets slut upphävt. Intill dess de ekonomiska förhållandena och utvecklingsbetingelserna i andra länder bättre kunna överblickas, är det emellertid enligt verkets mening icke möjligt att med större säkerhet bedöma den framtida eko-

nomiska utvecklingen i Sverige. Handeln med utlandet är tills vidare helt beroende av internationella avtal, i regel innefattande utfästelser om svensk kreditgivning. För Sveriges del innebär det nya läget, att betydande marknader för utrikeshandeln bortfallit samtidigt som handel kunnat återupptagas på andra marknader, från vilka vi varit avstängda under de senaste åren.

För den närmaste framtiden utgår riksräkenskapsverket ifrån att den inhemska produktionen, som under första halvåret 1945 stördes av verkstads-konflikten, kan hålla sig på samma höga nivå som under senare delen av året och att full sysselsättning kommer att råda. Importsituationen antages komma att undergå förbättring.

Med dessa utgångspunkter har ämbetsverket antagit, att inkomstflödet i fråga om sådana titlar, som bero av konjunkturförhållandena under år 1945 och första hälften av år 1946, under budgetåret 1946/47 i stort sett skall uppnå något högre nivå än under innevarande budgetår. För skatter på importvaror — tullmedel, bensinskatt, kaffeskatt m. m. — väntas stor inkomstökning. För de övriga inkomsttitlar, som bero av inkomstförhållandena under budgetåret 1946/47, räknar verket med i stort sett oförändrad eller något höjd inkomstnivå, dock icke beträffande den statliga affärsverksamheten och vissa halvstatliga affärsföretag, för vilka krigsåren medfört tillfälliga vinster; även om dessa i stor utsträckning använts för extra avskrivningar, ha de dock avsevärt höjt statens inkomster. För den närmaste efterkrigstiden räknar ämbetsverket med inkomstminskningar för den statliga affärsverksamheten till följd både av bortfallet av de tillfälliga kristidsvinsterna och av stigande personalkostnader. Riksräkenskapsverket framhåller särskilt, att för statens järnvägars del förväntas minskade inkomster genom att den trafik, som järnvägarna under krigsåren övertagit från landsvägstrafiken och sjöfarten, återgår till dessa trafikmedel.

I övrigt utgår riksräkenskapsverket från förutsättningen, att den ekonomiska utvecklingen icke störes av mera omfattande arbetskonflikter samt att pris- och löneutvecklingen icke kommer att visa några mera långtgående rubbningar.

Ämbetsverket anmärker slutligen, att uppbördsreformens genomförande är ägnat att göra grundvalen för beräkningen av de direkta skatter, som omfattas av denna, mera osäker. Hittills ha ungefär 40 procent av driftbudgetens inkomster under ett visst budgetår hänfört sig till de ekonomiska förhållandena under det närmast föregående kalenderåret eller förhållandena vid detta kalenderårs utgång. Detta har särskilt under krigsåren varit en väsentlig styrka för inkomstberäkningen. Genom uppbördsreformen komma inkomst- och förmögenhetsskatten och därmed likställda inkomsttitlar väsentligen att framdeles hänföra sig till inkomstförhållandena under den tid budgetåret omfattar.

De allmänna förutsättningar, på vilka riksräkenskapsverket grundat sin inkomstberäkning, kan jag i huvudsak godtaga. Det är givet, att en betydan-

de osäkerhet måste vidlåda förhandsberäkningar av statsinkomsterna i ett skede som det nuvarande, då övergången från krigs- till fredshushållning äger rum. Även de av ämbetsverket framlagda förslagen beträffande olika inkomstitlar har jag i stort sett kunnat preliminärt biträda. Här må endast nämnas, att jag, med hänsyn till den tillfälliga löneförbättring varom förslag framlägges i annat sammanhang denna dag, ansett mig böra förorda, att överskotten från affärsverken nedräknas med sammanlagt 35 miljoner kronor. Riksräkenskapsverkets beräkningar torde allmänt sett kunna betecknas såsom relativt optimistiska. Jag förutsätter, att de senare under våren underkastas en allmän översyn.

Vissa skatter på inkomst, förmögenhet och rörelse. För de inkomstitlar som avse de direkta skatterna innebär *omläggningen av uppbördsförfarandet* en väsentlig förändring. Enligt 1945 års riksdags beslut skall under det år inkomst förvärvas eller förmögenhet äges preliminär skatt utgå. Denna fastställes så, att den kan antagas väsentligen täcka den slutliga skatt, som efter verkställd taxering påföres för berörda inkomst och förmögenhet. Den preliminära skatten utgår i princip å inkomst från samtliga förvärvskällor ävensom för förmögenhet och skall motsvara inkomst- och förmögenhetsskatt, värnsskatt, särskild skatt å förmögenhet, kommunal inkomstskatt, landstingsmedel och tingshusmedel. Debitering och uppbörd ske gemensamt av krono- och kommunalutskylder. Preliminärskatten förfaller till betalning under sex uppbördsterminer i månaderna mars, maj, juli, september, november och januari. Eventuella divergenser mellan den preliminära och den efter vederbörlig taxering påförda slutliga skatten regleras efter debitering av sistnämnda skatt.

Efter genomförande av uppböldsreformen skall å riksstatens inkomstsida upptagas en gemensam titel för den preliminära skatten, kommunal fastighetsskatt och skogsaccis. På särskilda titlar skola däremot bokföras pensionsavgift samt annuiteter å avdiktningsslån m. fl. avgifter.

De nya uppböldsbestämmelserna skola träda i kraft den 1 januari 1947. I den mån de nuvarande inkomstskatterna förfalla till betalning under senare hälften av kalenderåret 1946, komma de att äga bestånd även nästa budgetår. Under första halvåret 1947 kommer i stället preliminär skatt att inflyta. Riksräkenskapsverket föreslår, att de riksstatstitlar, vilka beröras av reformen, bibehållas under budgetåret 1946/47. Å dessa titlar skola redovisas de skatter, vilka inflyta före reformens ikraftträdande, samt de restantier, vilka utestå vid tidpunkten för ikraftträdandet och inflyta under budgetårets senare hälft. Å samma titlar böra jämväl avföras de under budgetåret utbetalda restitutionerna. Samtidigt skall införas en ny riksstatstitel, benämnd Preliminär skatt å inkomst och förmögenhet, m. m., å vilken efter reformens ikraftträdande skola redovisas samtliga skatter, vilka omfattas av det nya uppbördsförfarandet.

I detta sammanhang framhåller riksräkenskapsverket, att de äldre skattetitlarna efter utgången av budgetåret 1946/47 icke synas behöva bibehållas.

Frågan härom borde lämpligen prövas i samband med en av systematiska skäl motiverad allmän översyn av de under rubriken Skatter upptagna riksstatstitlarna.

Vad härefter rör *beräkningen av inkomstitlarna* i riksstatsförslaget för nästa budgetår må följande framhållas.

För inkomst- och förmögenhetsskatten redovisades för budgetåret 1944/45 en nettoinkomst av 660 miljoner kronor. I riksstaten för budgetåret 1945/46 är denna inkomstitel uppförd med 665 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket beräknar, att ett belopp av 685 miljoner kronor skall inflyta.

Med utgångspunkt från det enligt den föregående redogörelsen beräknade beskattningsbara beloppet vid 1946 års taxering, 7 065 miljoner kronor, har riksräkenskapsverket uppskattat de debiterade skattebeloppen för olika kategorier av skattskyldiga. Sistnämnda belopp ha beräknats under antagande, att bottenskatten skall utgå för de i A- och C-längderna upptagna skattskyldiga efter 150 procent och för de i B-längderna upptagna efter 200 procent av grundbeloppet, dock att för svensk försäkringsanstalt bottenskatten skall i viss omfattning utgå med 150 procent av grundbeloppet.

Medelskatteprocenten vid bottenskatten för de i A-längderna upptagna skattskyldiga har antagits ligga 0,02 procent lägre än vid 1945 års taxering eller vid 7,50 procent. På grund av att den under senare år inträdda inkomstökningen avsett främst de lägre beskattningsbara beloppen, har den genomsnittliga procentsatsen för tillägsskatten starkt sjunkit. Riksräkenskapsverket, som antager att denna utveckling skall ha fortsatt även under år 1945, ehuru i mindre utpräglad grad, beräknar medelskatteprocenten för tillägsskatten vid 1946 års taxering till 1,20 mot 1,24 för år 1945. Beträffande i B- och C-längderna upptagna skattskyldiga har bottenskatten beräknats till 20 respektive 7,5 procent med de jämkningar, som föranledas av bestämmelserna i dubbelbeskattningsavtalet med Amerikas förenta stater och om uttagningsprocenten för svenska livförsäkringsanstalter.

På grundval av dessa förutsättningar har riksräkenskapsverket beräknat den år 1946 debiterade inkomst- och förmögenhetsskatten till 730 miljoner kronor, varav för fysiska personer m. fl. 522 miljoner kronor, för svenska aktiebolag 190 miljoner kronor och för övriga skattskyldiga 18 miljoner kronor. Det sålunda debiterade beloppet har förutsatts komma att höjas med i runt tal 1 procent eller 7 miljoner kronor i anledning av prövningsnämndernas beslut samt med 6 miljoner kronor i kupongskatt, vilket ger sammanlagt 743 miljoner kronor. Med en antagen inflytandeprocent av 97 och efter avdrag för restitutioner, uppskattade till 7 miljoner kronor, har riksräkenskapsverket kommit fram till en behållen inkomst av inkomst- och förmögenhetsskatt å 714 miljoner kronor.

Enligt de tidigare redovisade principerna för skatteinkomsternas fördelning på olika inkomstitlar under budgetåret 1946/47 kommer av detta belopp att under budgetåret 1946/47 på förevarande titel inflyta den del som betalas

under första kronouppbördsstämman hösten 1946 samt inflytande restförda belopp. Enligt myndigheternas kassarapporter för de senaste åren har maj-uppbörden i regel uppgått till ett belopp svarande mot 44 procent av den under respektive budgetår influtna inkomst- och förmögenhetsskatten. Med utgångspunkt härifrån uppskattar riksräkenskapsverket den under denna inkomstitel under budgetåret 1946/47 inflytande inkomsten till i runt tal 400 miljoner kronor.

Inkomsten av värns k a t t e n uppgick för budgetåret 1944/45 till 507 miljoner kronor. Värns k a t t e n för budgetåret 1945/46 utgår efter samma grunder som för budgetåret 1944/45 och har i riksstaten upptagits med 515 miljoner kronor. Enligt riksräkenskapsverkets preliminära uppskattning skulle för detta budgetår kunna beräknas inflyta i runt tal 529 miljoner kronor.

För budgetåret 1946/47 har riksräkenskapsverket med utgångspunkt från förut angivna förändringar av skatteunderlaget för inkomst- och förmögenhetsskatten beräknat, att i värns k a t t skulle efter oförändrade grunder för budgetåret 1946/47 debiteras i runt tal 569 miljoner kronor och inflyta i runt tal 548 miljoner kronor.

Enligt den nya upp b ö r d s o r d n i n g e n kommer emellertid den värns k a t t, som enligt hittills gällande regler skolat inbetalas på våren 1947, icke att inflyta. Däremot torde under budgetåret 1946/47 kunna förväntas inflyta från föregående år kvarstående skatterestantier, vilka kunna beräknas till 30 miljoner. I enlighet med de tidigare framlagda principerna föreslår riksräkenskapsverket, att inkomstiteln värns k a t t för budgetåret 1946/47 upptages med detta belopp, 30 miljoner kronor.

Å i n k o m s t t i t e l n s ä r s k i l d s k a t t å f ö r m ö g e n h e t inflöt under budgetåret 1944/45 31 miljoner kronor. För budgetåret 1945/46 har inkomstiteln upptagits med 34 miljoner kronor, och riksräkenskapsverket beräknar att ett belopp av 33 miljoner kronor kommer att inflyta.

På grundval av en statistisk utredning rörande förmögenheternas fortgående stegring under kriget och med ledning av resultatet av 1945 års fastighetstaxering, vilken beräknas medföra en ökning av det sammanlagda taxerade värdet av jordbruksfastigheter med 29,6 procent och av det sammanlagda taxeringsvärdet av annan fastighet med 14,9 procent, har riksräkenskapsverket uppskattat inkomsten av den särskilda förmögenhetsskatten, uttagen efter oförändrade grunder, till 37 miljoner kronor för budgetåret 1946/47.

Efter omläggningen av upp b ö r d s f ö r f a r a n d e t kommer av särskild skatt å förmögenhet att under budgetåret 1946/47 inflyta dels den del, som inbetalas å upp b ö r d s s t ä m m a n på hösten 1946, dels ock vissa restantier, tillsammans av riksräkenskapsverket beräknade till 20 miljoner kronor. I enlighet med de i det föregående framlagda principerna för inkomsternas redovisning på olika titlar föreslår riksräkenskapsverket, att under här förevarande inkomstitel skall för budgetåret 1946/47 upptagas 20 miljoner kronor.

I u t s k i f t n i n g s - o c h e r s ä t t n i n g s s k a t t beräknas inflyta 1 miljon kronor.

Under den nya inkomstiteln preliminär skatt å inkomst och förmögenhet, m. m. skall i enlighet med de i det föregående redovisade principerna beräknas det sammanlagda beloppet av vad som under första hälften av år 1947 kommer att inflyta i preliminär inkomst- och förmögenhetsskatt, värnsskatt, särskild skatt å förmögenhet samt utskiftnings- och ersättnings-skatt.

Vid beräkning av intäkterna under förevarande titel utgår riksräkenskapsverket från de skattebelopp, som enligt det föregående under förutsättning av oförändrade grunder skulle ha debiterats i anledning av 1946 års taxering. Dessa belopp ha tidigare uppskattats till sammanlagt 1 350 miljoner kronor, varav 743 miljoner kronor inkomst- och förmögenhetsskatt, 569 miljoner kronor värnsskatt, 37 miljoner kronor särskild skatt å förmögenhet samt 1 miljon kronor utskiftnings- och ersättnings-skatt. Taxeringsunderlaget har, såsom tidigare framhållits, antagits årligen öka med 5 procent och för år 1947 ligga 10 procent över det beräknade resultatet vid 1946 års taxering. Riksräkenskapsverket har ansett, att även de debiterade skatterna kunna förutsättas öka i motsvarande takt. På grundval av dessa övertväganden räknar verket med att den sammanlagda statsskatt, som belöper på 1947 års inkomster, skall uppgå till ($1,10 \times 1\,350 =$) 1 485 miljoner kronor. Under våren 1947 kommer härav att inflyta de belopp, som erläggas under uppbördsterminerna i mars och maj månader, eller i runt tal en tredjedel av nyssnämnda belopp, vilket — efter avdrag för restantier, beräknade till 2 procent — ger i runt tal 485 miljoner kronor.

I detta sammanhang har riksräkenskapsverket framlagt vissa beräkningar beträffande den ekonomiska konsekvensen för statsverket av omhändertagandet av skatteuppbörden för kommunernas räkning samt av förskotteringen av kommunalskatt. Verket har därvid på grundval av vissa överslagsberäkningar funnit, att inkomsterna å förevarande inkomstitel för denna förmedlande verksamhet budgetåret 1946/47 kunna förutses komma att något överstiga motsvarande utgifter.

På grundval av dessa beräkningar förordar riksräkenskapsverket, att inkomstiteln för budgetåret 1946/47 upptages med ett avrundat belopp av 500 miljoner kronor.

Övergången till det nya uppbördsförfarandet medför, såsom riksräkenskapsverket även understrukt, att den relativa säkerhet, som tidigare kännetecknat beräkningarna rörande utfallet av de direkta skatterna, numera försvunnit. Under innevarande budgetår kvarstå övergångsvis de gamla inkomstitlarna med reducerade belopp. För den nya inkomstitel, vilken avses för de preliminärt inflytande skatterna, har riksräkenskapsverket utgått från en antagen fortgående ökning av taxeringsunderlaget. Verket bygger därvid på en fortskrivning av den hittillsvarande stegringstakten hos inkomsterna. Såsom jag tidigare denna dag framhållit, ter sig den framtida utvecklingen mycket oviss. Anledning torde saknas att här ingå på en närmare prövning av riksräkenskapsverkets förslag. I avbidan på den förnyade pröv-

ning, som beräkningen av statsverkets inkomster för nästa budgetår bör underkastas vid en senare tidpunkt under riksdagen, vill jag förordna, att de här förevarande inkomstitlarna upptagas till av riksräkenskapsverket föreslagna belopp. Mot vad riksräkenskapsverket i formellt hänseende föreslagit har jag intet att erinra.»

I det vid propositionen nr 306 fogade statsrådsprotokollet har *departementschefen* framlagt förslag till ny beräkning av vissa inkomstitlar. Departementschefen har därvid erinrat om att han i statsverkspropositionen icke framlagt något definitivt förslag i fråga om beräkningarna av statsverkets inkomster för nästa budgetår. Sedan departementschefen meddelat, att riksräkenskapsverket i skrivelse den 30 april 1946 jämlikt gällande instruktion avlämnat förslag till förnyad beräkning av statsverkets inkomster under de större inkomstitlarna för budgetåret 1946/47, har departementschefen anfört bland annat följande:

»Beträffande inkomst- och förmögenhetsskatten samt de övriga skatter ävensom folkpensionsagifterna, vilka grunda sig på årets taxering, har riksräkenskapsverket icke i detta sammanhang framlagt förslag till revision av den tidigare beräkningen, emedan underlag för en översyn ännu ej föreligger. Verket har dock gått i författning om införskaffande från taxeringsmyndigheterna av erforderligt material för bedömning av utfallet av pågående taxering. Resultaten av taxeringsundersökningen torde, så snart de bliva tillgängliga, få meddelas vederbörande riksdagsutskott.

De justeringar av den i statsverkspropositionen förordade uppskattningen av intäkterna under de olika inkomstitlarna, som av riksräkenskapsverket och vederbörande myndigheter ifrågasatts, framgå av det följande.

S t ä m p e l m e d e l, som i statsverkspropositionen beräknades till 90 miljoner kronor, förutses för innevarande budgetår inflyta med 110 miljoner kronor, vilket innebär en betydande ökning i förhållande till föregående budgetår. För budgetåret 1946/47 har generalpoststyrelsen beräknat inkomsten av stämpelmedel till 98 miljoner kronor, medan riksräkenskapsverket för sin del förordnat, att inkomsten upptages till i avrundat tal 100 miljoner kronor.

A u t o m o b i l s k a t t e m e d e l. Enligt statsverkspropositionen beräknas fordonskatten inflyta med 60 miljoner kronor och bensinskatten med 120 miljoner kronor. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har — under framhållande av de svårigheter, som för närvarande vore förknippade med en beräkning av statsverkets inkomster av motorfordonstrafiken — nu beräknat dessa skattetitlar till 55 respektive 115 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket har vid angivna förhållande icke funnit anledning föreslå någon ändring av de i statsverkspropositionen beräknade inkomstbeloppen.

Inkomstiteln **t u l l m e d e l** upptogs i statsverkspropositionen till 150 miljoner kronor. Generaltullstyrelsen har nu förordnat, att tullmedlen för nästa budgetår upptagas till 160 miljoner kronor. Vid beräkningen har hänsyn tagits dels till att uppbörden under de månader av innevarande budgetår, som förlupit sedan den tidigare beräkningen, blivit större än som förmodats, dels

också till att efter hand som omställningen till fredsproduktion fortskrede och som följd härav tillgången på varor i åtskilliga av de tidigare krigförande länderna ökades och samtidigt transportmöjligheterna förbättrades, importen även syntes stiga. Huru snabbt en sådan ökning kunde ske vore enligt styrelsen för närvarande svårt att förutsäga. Riksräkenskapsverket, som med hänsyn till importsituationen i dess helhet funnit generaltullstyrelsens beräkning väl försiktig, har för sin del förordat, att i det slutliga riksstatsförslaget tullmedlen beräknas till 170 miljoner kronor.

Allmän omsättningsskatt. Denna inkomsttitel har i statsverkspropositionen beräknats till 360 miljoner kronor. Uppbörden för innevarande budgetår, som tidigare beräknades till 345 miljoner kronor, uppskattas nu till 350 miljoner kronor eller 6 procent högre än uppbörden under budgetåret 1944/45. Då riksräkenskapsverket antagit, att den stegring som framträtt under innevarande budgetår skall komma att fortsätta även under budgetåret 1946/47, har inkomsttiteln i det slutliga riksstatsförslaget föreslagits till 370 miljoner kronor.

Inkomsttiteln accis å silke, som i statsverkspropositionen beräknades till 4,5 miljoner kronor, har riksräkenskapsverket, sedan generaltullstyrelsen nu uppskattat den motsedda uppbörden till 4,9 miljoner kronor, förordat böra i det slutliga riksstatsförslaget upptagas till 5 miljoner kronor.

Accis å margarin och vissa andra fettvaror. I statsverkspropositionen har denna inkomsttitel beräknats till 15 miljoner kronor. Vid meddelande av den till grund härför liggande beräkningen antog livsmedelskommissionen, att en i förhållande till hittillsvarande konsumtion ökad förbrukning av margarin och matolja skulle möjliggöras genom antingen tilldelning av större ransoner eller avveckling av konsumtionsregleringen. Då emellertid utsikterna för vårt land att under det närmaste året erhålla fettråvaror från de fettproducerande områdena icke äro så goda som tidigare antagits, har kommissionen ansett sig nu böra uppskatta inkomsterna å denna titel under budgetåret 1946/47 till i runt tal 9 miljoner kronor. I anslutning härtill har riksräkenskapsverket förordat, att margarinaccisen i det slutliga riksstatsförslaget upptages till 9 miljoner kronor.

Skatt å kaffe har i riksstatsförslaget uppförts med 32 miljoner kronor. Vid nu verkställda förnyade beräkningar ha inkomsterna å denna titel beräknats av generaltullstyrelsen till 30 och av livsmedelskommissionen till 32,5 miljoner kronor eller samma belopp som vid tidigare beräkningar. Riksräkenskapsverket har därför ej funnit anledning föreslå någon ändring av det belopp, varmed inkomsttiteln uppförts i riksstatsförslaget.

Inkomsttiteln tobaksskatt har i riksstatsförslaget upptagits till 300 miljoner kronor. För innevarande budgetår har tobaksmonopolet nu beräknat skatten till 315 miljoner kronor. Under förutsättning bl. a. att den procentuella ökningen av försäljningen under månaderna januari—mars 1946 gentemot försäljningen under motsvarande månader år 1945 i stort sett komme att bestå under nästa budgetår, har tobaksmonopolet uppskattat tobaksskatten för samma budgetår till 320 miljoner kronor. Denna beräkning har riksräkenskapsverket biträtt.

I statsverkspropositionen beräknades brännvinstillverknings- skatten till 19 miljoner kronor. I överensstämmelse med förslag av kontrollstyrelsen har riksräkenskapsverket förordat, att i det slutliga riksstatsförslaget inkomstiteln upptages till 20 miljoner kronor.

Rusdrycksförsäljningsmedel. Denna inkomstitel, som är uppdelad på två inkomstposter, avseende partihandelsbolag och detaljhandelsbolag, beräknades i riksstatsförslaget till 20 respektive 25 miljoner kronor. Den förra inkomstposten har av riksräkenskapsverket i enlighet med kontrollstyrelsens förslag ansetts böra i det slutliga riksstatsförslaget upptagas till 22 miljoner kronor. Vad angår den senare inkomstposten har riksräkenskapsverket med godtagande av kontrollstyrelsens beräkning förordat, att den i det slutliga riksstatsförslaget uppföres med 45 miljoner kronor. Ökningen torde till ett belopp av 17 å 18 miljoner kronor hänföra sig till i samband med uppbördsreformen frigjorda skattereserver.

Omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker har i statsverkspropositionen upptagits till 300 miljoner kronor. Uppbörden under innevarande budgetår har beräknats till 320 miljoner kronor. För nästa budgetår har kontrollstyrelsen i en förnyad beräkning föreslagit, att inkomstiteln skulle upptagas till 310 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket har funnit denna beräkning även med hänsyn till väntad nedgång i inköpspriserna väl låg och för sin del förordat, att inkomstiteln upptages i det slutliga riksstatsförslaget till 320 miljoner kronor.

Omsättnings- och utskänkningskatt å vin beräknades i slutet av föregående år av kontrollstyrelsen till 20 miljoner kronor, vilken beräkning i statsverkspropositionen på riksräkenskapsverkets förslag höjdes till 25 miljoner kronor. För löpande budgetår har beräknats en uppbörd av 24 miljoner kronor. Även nu föreslår kontrollstyrelsen, att skatten för nästa budgetår beräknas till 20 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket har ej funnit tillräcklig anledning föreligga att frångå statsverkspropositionens beräkning på denna punkt.

Malt drycksskatten har i riksstatsförslaget upptagits till 40 miljoner kronor och beräknas för innevarande budgetår inflyta med 42 miljoner kronor. Kontrollstyrelsen har uppskattat denna inkomstitel för nästa budgetår till 44 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket har för sin del förordat, att inkomstiteln i det slutliga riksstatsförslaget upptages till 42 miljoner kronor.

Skatt å läskedrycker har i riksstatsförslaget upptagits med 14 miljoner kronor. För innevarande budgetår beräknas inkomsten till samma belopp. Kontrollstyrelsen och riksräkenskapsverket ha nu uppskattat inkomsten å denna titel till 15 miljoner kronor.»

Beträffande grunderna för uttagande av *inkomst- och förmögenhetsskatt samt värnskatt* har departementschefen i propositionen nr 306 anfört följande:

»De förut refererade beräkningar över inkomstutvecklingen som framlagts

av riksräkenskapsverket utmynna i förslag om uppräknings av de olika inkomstitlarna å sammanlagt 103,2 miljoner kronor. Härav hänföra sig 20 miljoner kronor till inkomstiteln rusdrycksförsäljningsmedel: detaljhandelsbolag. Inkomstökningen i fråga skulle i huvudsak erhållas genom indragning till statsverket av i detaljhandelsbolagen fonderade skattereserver. Då en sådan indragning icke synes mig lämplig, bör inkomstposten i förhållande till riksräkenskapsverkets beräkning justeras ned med mot dessa reserver svarande belopp, eller i runt tal 18 miljoner kronor. Den möjliga uppräknings av inkomstitlarna i förhållande till statsverkspropositionen kommer då på basis av verkets kalkyler att uppgå till 85,2 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket har icke berört frågan om omsättningskattens bibehållande. Jag utgår från att denna i detta sammanhang i enlighet med vad som föreslagits i propositionen nr 222 skall förutsättas utgå jämväl under hela nästa budgetår. Ämbetsverket har icke heller framlagt några nya beräkningar rörande avkastningen av de direkta skatterna. Under hand har emellertid verket meddelat, att den i propositionen nr 261 föreslagna eftergiften i fråga om landstingsmedel kan väntas medföra ett inkomstbortfall av i runt tal 90 miljoner kronor. Med hänsyn till den stora osäkerhet som detta år vidlåder kalkylen av intäkten av inkomst- och förmögenhetsskatten och då det icke är osannolikt, att en eventuell överskattning av denna intäkt kommer att motvägas av större inkomster av krigskonjunkturskatten än som beräknats i statsverkspropositionen, synes mig det nu tillgängliga siffermaterialet icke tillräckligt omfattande för att motivera en ändring av de i statsverkspropositionen förordade beräkningarna av inkomsterna av de direkta skatterna, om dessa beslutas skola utgå enligt där samt i propositionen nr 261 förutsatta grunder. Jag vill för min del tillstyrka, att dessa grunder, som i princip motsvara de för 1945 tillämpade, nu fastställas att gälla för 1946. Med den jämkning av riksräkenskapsverkets nu framlagda uppskattningar som nyss angivits förordar jag sålunda att inkomstberäkningen i statsverkspropositionen justeras i anslutning till dessa. Vidare bör upptagas en ny inkomstitel under benämningen *s k o g s v å r d s a v g i f t e r* å 4 miljoner kronor. Inkomstiteln *avgifter vid läroverken* bör därjämte nedräknas med 217 000 kronor och upptagas med 1 658 000 kronor. Under rubriken *Statens utlåningsfonder* bör slutligen upptagas en ny inkomstitel å 1 000 000 kronor för *lånefonden för bostadsbyggande*. Jag framlägger i det följande förslag om att de olika inkomstitlarna i riksstaten uppföras i enlighet med vad jag här anfört. Samtidigt därmed föreslår jag, att inkomst- och förmögenhetsskatten för år 1946, till den del nämnda skatt icke enligt övergångsbestämmelserna till uppbördsförordningen skall efterskänkas, skall uttagas efter samma grunder som för år 1945. Då förslag till ändrad utformning av skatteskalorna vid den statliga beskattningen icke hinner föreläggas den nu församlade riksdagen, torde jämväl den statliga inkomst- och förmögenhetsskatt, som skall ingå i den preliminära skatten för senare hälften av nästkommande budgetår, böra utgöras efter nyssnämnda grunder. Av samma skäl torde värnskatt för ifrågavarande tid böra utgå

preliminärt efter i huvudsak de grunder, som gällt vid uttagande av värn-
skatt för innevarande budgetår. Någon värnsskatt på grund av 1946 års *taxe-*
ring torde däremot icke böra uttagas. — Förslag om preliminärt uttagande
av värnsskatt för senare hälften av budgetåret 1946/47 torde jag få anmäla i
annat sammanhang.»

I anslutning till vad departementschefen sålunda anfört har Kungl. Maj:t
i oförmälda proposition nr 306 föreslagit riksdagen att

dels besluta, att botten-skatt enligt 18 § förordningen om
statlig inkomst- och förmögenhetsskatt skall — med iaktta-
gande av vad i 20 § andra stycket samma förordning stad-
gas och under beaktande tillika av vad om efterskänkande
av skatt är i övergångsbestämmelserna till uppbördsförord-
ningen stadgat — för år 1946 utgå med 150 procent av grund-
beloppet för skattskyldiga, som avses i 18 § 2 mom. a) och
c) nämnda förordning, samt med 200 procent av grundbe-
loppet för skattskyldiga, som avses i samma moment b);

dels ock besluta, att botten-skatt enligt 18 § förstnämnda
förordning skall — med iakttagande av vad i 20 § andra
stycket samma förordning stadgas — ingå i preliminär skatt
för senare hälften av budgetåret 1946/47 med 150 procent
av grundbeloppet för skattskyldiga, som avses i 18 § 2
mom. a) och c) nämnda förordning, samt med 200 procent
av grundbeloppet för skattskyldiga, som avses i samma
moment b).

Vidare har Kungl. Maj:t i nyssnämnda proposition föreslagit riksdagen att
upptaga inkomsterna å driftbudgeten för budgetåret 1946/47 enligt en vid
statsrådsprotokollet såsom Bihang fogad specifikation, vilken överensstäm-
mer med statsverkspropositionens förslag till beräkning av bevillingarna
utom i vad angår inkomsterna å följande inkomstitlar:

Stämpelmedel	kronor	100 000 000
Tullmedel	»	170 000 000
Allmän omsättningsskatt	»	370 000 000
Accis å silke	»	5 000 000
Accis å margarin och vissa andra fettvaror	»	9 000 000
Tobaksskatt	»	320 000 000
Brännvinstillverknings-skatt	»	20 000 000
Rusdrycksförsäljningsmedel:			
Partihandelsbolag	»	22 000 000
Detaljhandelsbolag	»	27 000 000
Omsättnings- och utskänknings-skatt å spritdrycker	»	320 000 000
Maltdrycksskatt	»	42 000 000
Skatt å läskedrycker	»	15 000 000
Postverket (överskott)	»	29 000 000

Sammanfattningsvis må anföras, att de sålunda i propositionen nr 306 föreslagna beräkningarna av bevillningarna i förhållande till statsverkspropositionens motsvarande beräkningar innebära höjningar av följande inkomsttitlar, nämligen *stämpelmedel* med 10 miljoner kronor, *tullmedel* med 20 miljoner kronor, *allmän omsättningsskatt* med 10 miljoner kronor, *accis å silke* med 0,5 miljoner kronor, *tobaksskatt* med 20 miljoner kronor, *brännvinstillverkningskatt* med 1 miljon kronor, *rusdrycksförsäljningsmedel* med 4 miljoner kronor, *omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker* med 20 miljoner kronor, *maltdrycksskatt* med 2 miljoner kronor, *skatt å läskedrycker* med 1 miljon kronor och *postverket* (överskott) med 4 miljoner kronor samt nedsättning av *accis å margarin och vissa andra fettvaror* med 6 miljoner kronor eller således — med frånräknande av nämnda nedsättning — en sammanlagd höjning av 86,5 miljoner kronor.

I den nu förevarande motionen har anförts bland annat följande. Bland inkomsterna å driftbudgeten hade i årets statsverksproposition upptagits trafikskatt med ett belopp av 28 miljoner kronor. Denna skatt hade uttagits från och med ingången av budgetåret 1942/43 och drabbade genom sin konstruktion ensidigt järnvägstrafiken. Denna konstruktion hade kunnat anses försvarlig under de förhållanden, som hittills varit rådande. Sedan tillgången på flytande bränslen numera blivit så god, att några nämnvärda restriktioner beträffande försäljningen därav icke längre förekomme, hade förutsättningarna för upprätthållandet av den ensidiga beskattningen av järnvägstrafiken i ett viktigt hänseende redan bortfallit. Det framstode som en synnerligen viktig angelägenhet, att man inför den utveckling, som redan skett och som inom den närmaste tiden vore att emotse, snarast möjligt åstadkomme i skattehänseende likartade förhållanden för alla slags trafikmedel. I all synnerhet vore det viktigt, att järnvägstrafiken, som i den mån den icke vore elektrifierad vore hänvisad till så dyrbara eller svåråtkomliga bränslen som ved och kol, icke under nu rådande förhållanden särbeskattades. Det vore naturligtvis mest önskvärt, att nu utgående trafikskatt helt och hållet kunde avskaffas. För den händelse emellertid att det inkomstbortfall, detta skulle innebära, befundes icke kunna på annat sätt lämpligare täckas, syntes böra övervägas att införa en *allmän* trafikskatt, som oavsett trafikmedlets art efter likformiga grunder uttoges vid befordran av det slag, som nu vid järnvägstrafik vore föremål för särskild trafikskatt. Uppenbarligen borde vid dylik allmän trafikskatt skattesatsen så avpassas, att inflytande skattebelopp sammanlagt från ifrågakommande trafikmedel kunde beräknas bliva lika stort som det i statsverkspropositionen för den särskilda trafikskatten förutsatta beloppet 28 miljoner kronor.

Under utskottets behandling av förevarande ärende har till utskottet inkommit en inom riksräkenskapsverket upprättad, den 12 juni 1946 dagtecknad promemoria angående utfallet av 1946 års taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt m. m. Enligt denna promemoria skulle inkomst- och förmö-

genhetsskatten på grund av nämnda års taxering kunna uppskattas till 750 miljoner kronor mot 714 miljoner kronor enligt den tidigare beräkningen, vilket skulle innebära, att den å första hälften av budgetåret 1946/47 belöpande inkomst- och förmögenhetsskatten kunde beräknas till 420 miljoner kronor mot i statsverkspropositionen och propositionen nr 306 beräknade 400 miljoner kronor.

Utskottet.

I motionen II: 255 har yrkats införande av en allmän trafikskatt, vilken oavsett trafikmedlets art skulle efter likformiga grunder uttagas vid befordran av det slag som nu vid järnvägstrafik är föremål för beskattning genom trafikskatt. Med anledning härav får utskottet framhålla, att det, sedan de onormala förhållanden i trafikhänseende som rått under kriget numera lättat, enligt utskottets mening måste anses önskvärt, att trafikskatten snarast kunde helt avskaffas. Då detta emellertid i nu rådande statsfinansiella läge icke låter sig göra, finner utskottet trafikskatten böra tills vidare bibehållas. Att såsom i motionen ifrågasatts vidtaga en omläggning av denna skatteform på sådant sätt, att densamma kommer att utgöra en allmän trafikskatt, kan utskottet icke förorda.

Beträffande de av departementschefen i propositionen nr 306 gjorda inkomstberäkningarna vill utskottet påpeka, att enligt de i ovannämnda inom riksräkenskapsverket upprättade promemoria angående utfallet av 1946 års taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt m. m. gjorda beräkningarna den under första hälften av budgetåret 1946/47 inflytande inkomst- och förmögenhetsskatten skulle kunna uppskattas till 420 miljoner kronor mot i statsverkspropositionen och i propositionen nr 306 beräknade 400 miljoner kronor. I anledning härav får utskottet erinra om den allmänna osäkerhet, som vidlåder inkomstberäkningarna för nästkommande budgetår, samt den i samband med övergången till det nya uppbördssystemet medgivna eftergiften av landstingsmedel vilken kan väntas medföra ett inkomstbortfall av i runt tal 90 miljoner kronor. Med hänsyn härtill finner utskottet ej skäl till erinran mot de av departementschefen i propositionen nr 306 gjorda inkomstberäkningarna. I detta sammanhang må påpekas, att i propositionen nr 306 anslaget för extraordinära avskrivningar nedräknats med 65 miljoner kronor.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte i anledning av Kungl. Maj:ts i propositionen nr 306 framlagda förslag angående skatteprocenten besluta,

1) att botten-skatt enligt 18 § förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt skall — med iakttagande av vad i 20 § andra stycket samma förordning stadgas och under beaktande tillika av vad om efterskänkande av skatt är i övergångsbestämmelserna till uppbördsförordningen stadgat — för år 1946 utgå med 150 procent av grundbeloppet för skattskyldiga, som avses i 18 § 2 mom. a) och c) nämnda

förordning, samt med 200 procent av grundbeloppet för skattskyldiga, som avses i samma moment b); samt

2) att botten-skatt enligt 18 § förstnämnda förordning skall — med iakttagande av vad i 20 § andra stycket samma förordning stadgas — ingå i preliminär skatt för senare hälften av budgetåret 1946/47 med 150 procent av grundbeloppet för skattskyldiga, som avses i 18 § 2 mom. a) och c) nämnda förordning, samt med 200 procent av grundbeloppet för skattskyldiga, som avses i samma moment b);

B) att bevillningarna för budgetåret 1946/47 måtte beräknas sålunda:

	Kronor	Kronor
Skatt på inkomst, förmögenhet och rörelse:		
Inkomst- och förmögenhets-skatt	400 000 000	
Värnskatt	30 000 000	
Särskild skatt å förmögenhet	20 000 000	
Utskiftningsskatt och ersättnings-skatt	1 000 000	
Preliminär skatt å inkomst och förmögenhet m. m. ..	500 000 000	
Krigskonjunkturskatt	100 000 000	
Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter	200 000	
Stämpelmedel	100 000 000	1 151 200 000
Automobilskattemedel:		
Fordonsskatt	60 000 000	
Bensinskatt	120 000 000	180 000 000
Tullar och acciser:		
Tullmedel	170 000 000	
Allmän omsättningsskatt	370 000 000	
Varuskatt	75 000 000	
Trafikskatt	28 000 000	
Accis å silke	5 000 000	
Accis å margarin och vissa andra fettvaror	9 000 000	
Skatt å kaffe	32 000 000	
Tobaksskatt	320 000 000	
Brännvinstillverknings-skatt ..	20 000 000	
Rusdrycksförsäljningsmedel:		
Partihandelsbolag	22 000 000	
Detaljhandelsbolag	27 000 000	

Bevillningsutskottets betänkande nr 50.

	Kronor	Kronor
Omsättnings- och utskänknings- ningsskatt å spritdrycker ..	320 000 000	
Omsättnings- och utskänknings- ningsskatt å vin	25 000 000	
Maltdrycksskatt	42 000 000	
Skatt å läskedrycker	15 000 000	
Statlig nöjesskatt	<u>17 000 000</u>	1 497 000 000
Postverket (överskott)		29 000 000

C) att motionen II: 255 av herr Ljungberg i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om trafikskatt icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 18 juni 1946.

På bevillningsutskottets vägnar:

A. J. BÄRG.

Närvarande:

från första kammaren: herrar *Johan Bärq, Elon Andersson, Wahlmark, Velander, Sjødahl, friherre De Geer, Frans Ericson, Björnsson, Robert Berg* och *Axel Ivar Anderson* samt

från andra kammaren: herrar *Lövgren, Björklund, Hammarlund, Sandberg, Orgård, Janson* i Frändesta, *Falk, Karlsson* i Grängesberg och *Andersson* i Dunker.